

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/117/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1519202328
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Alena Čakváriová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1519202328.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Aleny Čakváriovej a členiek senátu Mgr. Patrície Železníkovej a JUDr. Blanky Podmajerskej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa rodičov: matka - E. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. 8, J., zastúpená: Mgr. Mária Argirová, bytom Vlastenecké námestie 10, Bratislava, a otec - C. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, D. I., zastúpený advokátskou kanceláriou: Consilior Iuris s.r.o., IČO: 47231157, so sídlom Radlinského 51, Bratislava, za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava V, so sídlom Prokofievova 4, Bratislava, o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletým dieťaťom a pozbavenie výkonu rodičovských práv otca, na odvolanie otca proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P/103/2019-223, zo dňa 18.12.2020 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti vo výroku o zákaze styku otca s maloletým C. P., nar. XX.XX.XXXX z r u š u j e a vec sa mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie, rozsudkom, č.k. 22P/103/2019-223, zo dňa 18.12.2020, zakázal otcovi styk s maloletým C. P., nar. XX.XX.XXXX a zároveň zamietol návrh matky na pozbavenie výkonu rodičovských práv otca. Žiadnemu z účastníkov nepriznal na nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 25ods. 3, § 26, § 28 ods. 1, 2, 3, § 38 ods. 1, 2, 4 Zákona č. 36/05 Z. z. o rodine a zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len Zákon o rodine), § 121, § 217 ods. 1 veta prvá zákona č. 161/2015 Z. z. civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), čl. 9 ods. 3, čl. 18 Dohovoru o právach dieťa. Poukázal na výnimočnosť a vážnosť zásahu do výkonu rodičovských práv a povinností v prípade obmedzenia a zákazu styku rodiča s maloletým dieťaťom a po komplexnom zhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v záujme maloletého je, aby vyrastal vo vyrovnanej a zdravej atmosfére pokoja, stability a aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, rozumových a fyzických schopností, mravnému, morálnemu, duchovnému a sociálnemu rozvoju. Prihliadol na odporúčania pedopsychiatra a detského psychológa ochrániť maloletého pred stresovými situáciami, ktorými bol styk s otcom sprevádzaný, aj vzhľadom na preukázané diagnózy dieťaťa. Zo znaleckého posudku č. 29/2020 - Dodatkom k ZP č. 22/2018 vypracovaného dňa 24.08.2020 znalcom z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia detí a dospelých, poradenská psychológia Mgr. Martinom Balkom mal za dostatočne preukázané, že tlak zo strany otca, ktorý vyústil do situácie, ktorá predchádzala zákazu styku najskôr na základe neodkladnej úpravy, bol pre maloletého nielen neurotizujúci, ale aj traumatizujúci, a jeho následkom došlo k narušeniu dôvery dieťaťa k otcovi. Za zásadné vyhodnotil podceňovanie problematiky duševného zdravia maloletého otcom, ktorý príznaky jeho zhoršenej adaptácie nesprávne považuje za následok starostlivosti matky. Konštatoval, že maloletý referuje negatívny až odmietavý postoj k otcovi, ktorý odôvodňuje nátlakovým štýlom jeho komunikácie, čo u maloletého potencuje obavné reakcie. Maloletý referuje subjektívnu spokojnosť s aktuálnym zákazom stretávania sa s otcom a detailne popisuje kritický

zážitok pri poslednom realizovanom víkendovom stretnutí s otcom, ktorý ho odmietol odovzdať matke, subjektívne teda prežíva konanie otca ako ohrozujúce a diskomfortné a je spokojný so stavom, keď sa nestýka s otcom a nie je vystavovaný zraňujúcim skúsenostiam v rámci rodičovskej rivalizácie. Mal za to, že u otca pretrváva podceňovanie, resp. popieranie problematiky psychickej instability a adaptačných porúch u maloletého, jeho postoj je dlhodobý nemenný a nesúladný so záujmami maloletého. Vyslovil názor, že možno očakávať, že pri poskytnutí odbornej pomoci (absolvovanie odborného poradenstva) sa náhľad otca na maloletého a komunikačný štýl otca voči matke i maloletému zmení. Odmietanie poradenstva otcom a problematika spolupráca s ním znamená, že bez využitia odbornej pomoci je u otca perspektívny predpoklad pretrvávania negatívnych vplyvov a tendencií voči maloletému majúci za následok narušenie ich vzájomnej dôvery a obavné reakcie dieťaťa. Mal za preukázané závažné ohrozenie psychického zdravia maloletého aj v dôsledku konštatovaných možných suicidálnych tendencií v prípade vyvíjaného nátlaku na neho, s prihliadnutím na jeho aktuálny celkový duševný stav, vyžadujúci si liečbu a terapie, dokonca ohrozenie života dieťaťa. Zdôraznil, že obaja rodičia majú pre maloleté dieťa nezastupiteľné a dôležité miesto v jeho citovom živote bez ohľadu na kvalitu a úroveň vzájomných vzťahov medzi rodičmi, majú k nemu rovnaké práva a právom maloletého dieťaťa je, aby malo zabezpečený pravidelný kontakt s oboma rodičmi, avšak len za predpokladu, že sa dostatočne preukáže (v danom prípade), že otec neohrozuje zdravý psychický a fyzický vývin dieťaťa a maloletý pri realizácii styku s otcom nebude vystavený záťažovým, stresovým negatívnym vplyvom v dôsledku neschopnosti otca ovládať svoje správanie vo vzťahu k maloletému a k jeho matke. Mal za to, že v dôsledku nekritickosti otca k vzniknutej situácii a odmietaniu podrobiť sa výchovnému opatreniu, musí súd maloletého poskytnúť právnu ochranu, pretože útoky otca majú negatívny dopad na jeho zdravý vývin a pokiaľ otec nemieni na sebe pracovať, podrobiť sa odbornému poradenstvu, by jeho vplyv na maloletého mohol pôsobiť zraňujúco a zneisťujúco. Pobyť dieťaťa u otca by mohol s veľkou pravdepodobnosťou ohrozovať jeho zdravý fyzický a psychický vývin, keď otec ani svojím správaním nie je dobrým príkladom pre maloletého. Pri rozhodovaní vychádzal aj z výsledkov znaleckého dokazovania a zistenia znalca, že zo strany otca existuje riziko negatívneho dopadu na zdravý vývin maloletého, keďže otec má aktuálne výrazne zníženú úroveň osobnostných dispozícií i rodičovských kompetencií potrebných pre zabezpečovanie osobnej starostlivosti o dieťa, prognosticky negatívnym faktorom je odmietanie spolupráce v rámci odborného poradenstva, keď z klinicko-psychologického hľadiska nedokáže dlhodobu primerane rešpektovať potreby dieťaťa, zabezpečovať ich uspokojovanie a postarať sa o zdravý fyzický a psychický vývin maloletého. Mal preukázané, že v záujme zdravého osobnostného vývinu maloletého existujú okolnosti vyžadujúce si jeho dočasné odlúčenie od otca, ktoré sú také závažné, že ochrana jeho záujmu vyvolala potrebu zákazu styku s otcom, ktorá ani po dlhšom čase trvania neodkladnej úpravy neodpadla, pretože výchova dieťaťa je stykom s otcom narušovaná, ohrozovaná a zákaz styku je v záujme maloletého dieťaťa aj s prihliadnutím na okolnosti ostatného styku, keď otec nedokázal žiadnym spôsobom prejavíť sebareflexiu a aktívnu účasťou na nariadenom odbornom poradenstve pracovať na korekcii vlastných negatívnych prejavov vo vzťahu k maloletému. Konštatoval, že výchovné pôsobenie matky, problémy maloletého vyplývajúce zo správy základnej školy, ktorú dieťa navštevuje, nie je možné dať do súvisu s nevhodným prístupom matky, ktorý v konaní nebol preukázaný. Mal za to, že problémy maloletého sa javia byť čiastočne zrejme aj geneticky determinované, pričom práve otec svojim doterajším negujúcim a zľahčujúcim prístupom k objektívnym odborným zisteniam vo vzťahu k zdravotnému stavu maloletého bránil efektívnemu zvládaniu jeho problémov. Zdôraznil, že súdna úprava styku nie je nemenná, pričom otec si musí uvedomiť svoje konanie voči maloletému, vyvíjanie tlaku na neho, nepopierať problematiku jeho psychickej instability, adaptačných porúch, podrobiť sa odbornému poradenstvu, pochopiť a prijať reálny stav maloletého. S prihliadnutím na zdravotný stav maloletého a momentálne otcove rodičovské zručnosti a schopnosti mal za preukázané trvanie zákonných dôvodov na zákaz styku otca s maloletým. Poukázal na to, že otec má zo strany súdu poskytnutý priestor nariadeným výchovným opatrením uznesením tunajšieho súdu č. k. 22P/52/2018-37 zo dňa 30.11.2018 a je na ňom, či dôjde u neho k posunu v jeho rodičovských kompetenciách. Pri rozhodovaní o návrhu na pozbavenie rodičovských práv a povinností otca na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o jeho nedôvodnosti. Podrobne vysvetlil význam pojmu rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu, právo maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, otázku zásahu do výkonu rodičovských práv a povinností (§ 38 Zákona o rodine), vysvetlil rozdiel medzi podstatnou a bežnou vecou týkajúcou sa maloletého dieťaťa. Dospel k záveru, že v posudzovanej veci bolo a je potrebné pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností ponechať právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok obidvom rodičom. Neprihliadal na dôvody uvádzané matkou a to prípadné možné budúce správanie a konanie otca pri ďalšom rozhodovaní o maloletom (odmietanie návštevy v CPPP, odmietanie diagnostického pobytu) berúc do

úvahu rozhodujúci stav v čase rozhodovania. Konštatoval, že z dokazovania nebolo preukázané, že zo strany otca ide o zneužívanie jeho rodičovských práv a povinností, prípadne, že ich zanedbávanie, čo sa týka dôvodov uvádzaných matkou maloletého dieťaťa. Uviedol, že matka sa mala pokúsiť o dohodu s otcom a nemala sa uspokojiť iba s jeho odmietavým stanoviskom a až po riadnom prediskutovaní medzi rodičmi v prípade pretrvávajúcej nezhody sa podľa § 35 Zákona o rodine mala obrátiť na súd, ktorú možnosť nemožno obísť pozbavením otca v jeho rodičovských právach, resp. ich obmedzením, na ktoré neboli splnené zákonné dôvody, keď závažné obmedzenie v jeho rodičovských právach predstavuje pre otca už samotný zákaz styku. Konštatoval, že záujem matky na to, aby sa vyhla konfrontácii s otcom nemôže byť vyšší ako záujem dieťaťa na tom, aby mohol byť zastupovaný otcom s poukazom na skutočnosť, že otec, napr. zabezpečil osobného asistenta maloletému zo strany školy, keď matka jednostranne ukončila terapiu maloletého vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie. Vyslovil, že o trovách znaleckého dokazovania rozhodne samostatným uznesením, keďže v čase vyhlásenia rozsudku nebola súdu známa jeho celková výška. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal rozpornosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a jeho nepreskúmateľnosť. Nesúhlasil so zákazom styku s maloletým, keďže ním dochádza k výraznému obmedzeniu jeho rodičovských práv, ktoré je prípustné len z výnimočných dôvodov uvedených v ust. § 38 ods. 2 Zákona o rodine. Mal za to, že znaleckým dokazovaním a ani v konaní nebolo preukázané, že by žil trvalo neusporiadaným spôsobom života, svoje povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností nevykonával vôbec, alebo že nezabezpečuje výchovu maloletého. Namietal, že súd ani jednému z týchto zákonných dôvodov nevenoval žiadnu pozornosť a znalci sa sústredili len na jeho povahové vlastnosti, dokonca ako negatívum uvádzajú jeho vek, čo v rozhodovaní považoval za diskriminačné a neústavné. Hodnotenie znalca vo vzťahu k jeho rodičovskej nezodpovednosti považoval za diskriminačné v rozpore s dôvodmi citovaného zákonného ustanovenia. Zdôraznil, že odborné poradenstvo PhDr. Ivana Valkoviča neodmietol, zúčastnil sa ho v júli 2019 a súhlasil aj s jeho pokračovaním. Namietol, že správa z pohovoru a šetrenia pomerov zo dňa 26.11.2019 je jednostranná, vyhotovená v prospech matky, zaujatá voči nemu, keďže vychádza z výpovede matky. Za dôkaz zaujatosti voči nemu považoval konanie kolíznej opatrovníčky, ktorá neoprávnene zablokovala jeho email a jednala nedôstojne a manipulujúco, čomu sa súd, napriek jeho upozorneniu, nevenoval. Dal do pozornosti komplexnú záverečnú správu o poskytovaných psychologických intervenciách zo dňa 18.12.2019, vypracovanú Výskumným ústavom detskej psychológie a psychopatológie, ktorá mapovala psychický stav maloletého, ktorý je závislý od zažitých udalostí, neprimeranej komunikácie medzi rodičmi a nedoriešenej situácie týkajúcej sa zmeny školy. Mal za zrejmé, že za psychický stav maloletého sú zodpovední obaja rodičia a nie len on. Namietal, že súd nevykonal dôkaz vo vzťahu k matke a posúdeniu jej psychického stavu, keďže dôsledky psychickej poruchy matky môžu mať vplyv na zdravotný stav maloletého. Súdu prvej inštancie vytkal, že v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje hodnotenie správania matky, napriek množstvu dôkazov, z ktorých vyplývajú vážne podozrenia o jej psychickom stave. Poprel pravdivosť a dôveryhodnosť tvrdení uvedených v úradnom zázname OR PZ v Pezinku zo dňa 02.06.2019, pretože ku skúške na prítomnosť alkoholu nebol vyzvaný a takéto skúšky neboli vykonané. Poukázal na to, že súd prvej inštancie opomenul a neprihliadal na opakujúce sa porušovania úradného rozhodnutia zo strany matky, na svojvoľné odopieranie jeho styku s maloletým, nezaoberal sa vyjadrením MUDr. Kováčovej, psychiatricky, ktorá navrhovala zmenu výchovného prostredia maloletého, neprihliadal ani na opakovanú hospitalizáciu maloletého na psychiatrii, keď zbil matku a vulgárne jej nadával v čase, kedy sa ich vzájomný styk nerealizoval. Vyslovil názor, že súd ignoroval hodnotenia výsledkov, nevhodné správanie maloletého v škole a udalosti, ktoré sa odohrali v období v čase jeho zákazu styku s maloletým, kedy ho nemohol ovplyvniť. Závery znaleckého posudku č. 29/2010, dodatok k ZP č. 22/2018 zo dňa 24.08.2020 považoval za nedôveryhodné s tým, že v posudku absentuje hodnotenie psychického stavu matky. Uviedol, že znalecké dokazovanie bolo zo strany matky zmarené a zároveň neobjektívne a klamlivé, keďže v ňom absentuje interakcia otca a maloletého, napriek jeho súhlasu. Zdôraznil, že znalec v znaleckom posudku z roku 2018 odporúčal rozšírenie jeho styku s maloletým, pričom po krátkej dobe odporúča zákaz styku, čo je podľa mienky otáznive, neobvyklé a nedôveryhodné. Uviedol, že v odôvodnení znaleckého posudku absentuje hodnotenie množstva dôkazov, pripomienok a námietok preukazujúcich nevhodnosť správania sa matky, priamo ohrozujúce maloletého v množstve konkrétnych situácií, ako aj absencia dôvodov vo vzťahu k nevykonaniu dôkazov, čo považuje za jednostranné hodnotenie dôkazov a porušenie jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Namietal, že rozhodnutím súdu bolo zasiahnuté do jeho rodičovských práv bez

právneho základu, pričom výkonu rodičovských práv nebol pozbavený čo znamená, že mu nebolo dokázané ich zneužívanie, ani nebol upozornený na ich porušovanie. Vyslovil názor, že hodnotenie dôkazov sa týka len jeho povahových vlastností, čo je zrejmé aj zo znaleckého konštatovania, preto žiadal o preskúmanie znaleckého posudku č. 29/2020 zo dňa 24.08.2020.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť považujúc podané odvolanie za nedôvodné. Podľa jej názoru, súd vyvodil na základe vykonaného dokazovania správne právne závery a svoje rozhodnutie správne a dostatočne odôvodnil. Mala za to, že rozhodnutie súdu bolo vyhlásené na základe riadne preskúmaného právneho a skutkového stavu veci, aj s prihliadnutím na znalecké dokazovanie a výpoveď znalca pred súdom. Uviedla, že dlhodobo trvajúca averzia a nevraživosť otca voči nej sa veľmi nepriaznivo odrazili vo vzťahu maloletého k otcovi, aj voči matke, ktorej nedokáže odpustiť, že ho nútila ku kontaktu s otcom, pričom túto skutočnosť dáva výraznejšie najavo v aktuálnom období puberty a nepriaznivej pandemickej situácie, keď deti neabsolvujú riadne školskú dochádzku, čo je súčasne umocnené jeho poruchami. Mala za to, že v odvolaní otca absentuje snaha sebareflexie a podozrieva a obviňuje všetkých, ktorí nezdieľajú jeho pohľad na vec.

5. Zástupca Okresnej prokuratúry Bratislava V, vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny. Odvolanie považoval za nedôvodné s poukazom na vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami otca, prednesenými počas súdneho konania. Mal za to, že rozhodnutie súdu vychádza z náležite zisteného skutkového stavu, ktoré zistenie bolo zabezpečené vykonaním rozsiahleho dokazovania, ktoré súd správne posúdil. Súhlasil s názorom súdu, že jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa. Poukázal na znalecký posudok č. 29/2020, vypracovaný dňa 24.08.2020 ako dodatok k znaleckému posudku č. 22/2018 a závery znalca, že neodporúča upraviť styk maloletého s otcom, nakoľko s ohľadom na jeho postoj k otcovi, ako aj zníženú psychickú odolnosť by nebolo vhodné dieťa nútiť k styku, čo korešponduje s preferenciou maloletého, ako aj z objektivizovanými deficitnými rodičovskými kompetenciami otca. Poukázal na konštatovanie znalca, že maloletý subjektívne prežíva konanie otca ako ohrozujúce a diskomfortné a je spokojný so stavom, kedy sa nemusí stretávať s otcom, sťahovať sa medzi domácnosťami rodičov a najmä byť vystavovaný zraňujúcim skúsenostiam v rámci rodičovskej rivalizácie. Maloletý referuje pozitívny postoj k matke a negatívny až odmietavý postoj k otcovi. Rovnako znalec Mgr. Martin Balko v rámci výsluchu zo dňa 18.12.2020 uviedol, že tlak zo strany otca vyústil do situácie, ktorá predchádzala zákazu styku, bol pre dieťa nielen neurotizujúci, ale traumatizujúci a mal za následok narušenú dôveru dieťaťa k otcovi, pričom maloletý je menej komfortný a prispôsobivý a je potrebné mu poskytnúť oporu a podporovať ho. Mal za to, že zo strany rodičov zlyháva podpora a dochádza k zrejmému popieraniu problémov dieťaťa. Otcov návrh na znalecké dokazovanie týkajúce sa duševného stavu matky považoval za nadbytočný bez potreby jeho realizácie.

6. Otec v podaní zo dňa 30.03.2021 prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu nesúhlasil s vyjadrením Okresnej prokuratúry Bratislava V. Mal za to, že napadnutý rozsudok, ktorým bol zakázaný jeho styk s maloletým, nevyriešil základný problém, ktorým je nedostatočne účinné výchovné pôsobenie matky na maloletého. Uviedol, že správanie maloletého sa od vyhlásenia rozsudku značne zhoršilo, opätovne fyzicky napadol matku, v procese školskej výchovy vykazuje zväčšujúce sa nedostatky, matka jeho výchovu nezvláda a požiadala o súčinnosť Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Poukázal na pripojenú kópiu úradného záznamu spísaného dňa 15.03.2021 na ÚPSVaR Bratislava, z ktorého vyplýva odporúčanie základnej školy a Psychiatrickej kliniky NÚDCH umiestniť maloletého do diagnostického centra a prezverenie maloletého do starostlivosti otca (návrh ÚPSVaR). Mal za to, že uvedené skutočnosti zakladajú dôvod doplniť dokazovanie na súde druhej inštancie smerujúce k skúmaniu správania maloletého a kvality výchovy jeho matky a na základe doplneného dokazovania vo veci rozhodnúť, prípadne napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie uznesením č.k. 22P/17/2021-13, zo dňa 31.03.2021 nariadil neodkladné opatrenie o odovzdaní maloletého C.o do starostlivosti zariadenia SLVS Centrum pre deti a rodiny Senec, súkromné liečebno-výchovné sanatórium, Dialničná 1, Senec a to do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v konaní o nariadenie výchovného opatrenia, vedenom na tamom súde pod sp. zn. 22P/18/2021. Matke maloletého uložil povinnosť odovzdať maloletého

do starostlivosti zariadenia na výkon rozhodnutia súdu. Zo spisu je tiež zrejmé, že Okresný súd Bratislava V, uznesením, č.k. 22P/18/2021-61, zo dňa 21.05.2021 nariadil maloletému C. P. na účely zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku na dobu 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorý sa bude vykonávať v SLVS Centrum pre deti a rodiny Senec, Súkromné liečebno-výchovné sanatórium, Senec. Zároveň zrušil neodkladné opatrenie, spočívajúce v zákaze styku otca s maloletým C. P. nariadené uznesením Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P/109/2019-21, zo dňa 04.07.2019. Podaním zo dňa 02.09.2021 ÚPSVaR Bratislava predložil odvolaciemu súdu správu o účinnosti výchovného opatrenia, nariadeného súdom prvej inštancie maloletému v SLVS Senec na dobu 6 mesiacov, z ktorej vyplýva, že umiestnenie maloletého v zariadení aktuálne napĺňa svoj účel, maloletý pobyt v domácom prostredí počas prázdnin zvláda pomerne dobre, vo väčšej miere dokáže ovládať svoju výbušnosť a agresivitu voči matke a jeho správanie je korigované pravidlami SLVS CDR Senec tak, že postupne dochádza k zlepšeniu správania a sociálnych interakcií.

8. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65, § 66 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca v napadnutej časti voči výroku o zákaze styku je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť.

9. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

10. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

11. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ustanovenie § 387 ods. 2, 3 tým nie sú dotknuté. V odôvodnení rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov akým bolo rozhodnutie prijaté.

12. V danej veci otec maloletého dieťaťa nesúhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie vo výroku o zákaze styku s maloletým (odvolanie bolo posúdené podľa obsahu) navrhujúc, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne, aby vo veci nariadil znaleckého dokazovanie a na základe jeho výsledkov rozhodol. Ďalšie námietky otca smerovali k jeho porušeniu práva na spravodlivý proces, nepreskúmateľnosti rozsudku, nevykonaniu dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, k vadám konania, ktorá mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Odvolací súd zdôrazňuje, že zákaz styku rodiča s dieťaťom je vážnym zásahom do práv rodiča, ktorému dieťa nie je zverené do starostlivosti, a poukazuje na čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a ustanovenia Zákona o rodine, ktoré upravujú právo dieťaťa a rodiča na kontakt, stretávanie, zachovanie väzieb, či už s rodičom alebo príbuznými zo strany rodiča. Pri úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom, obmedzení styku alebo zákaze styku je v prvom rade potrebné prihliadať na záujem maloletého dieťaťa (§ 25 ods. 3 Zákona o rodine) a v súlade s ust. § 25 ods. 5 Zákona o rodine rozhodnúť o úprave styku, obmedzení alebo zákaze styku aj v prípade, ak to vyžadujú pomery v rodine (ustanovenie odsekov 1 a 4 sa použijú primerane). Treba uviesť, že obmedzenie a zákaz styku rodiča s dieťaťom je výnimkou zo všetkých pravidiel povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom v prípade, že záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasne stretávanie s jedným rodičom obmedzené alebo úplne zakázané. Ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený iba okolnosťami zo strany dieťaťa. Tieto musia byť natoľko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolala potrebu obmedziť prirodzený kontakt. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku je teda aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Ani takéto rozhodnutie však nemôže byť definitívne a súd sa po jeho vyhlásení nemôže uspokojiť s tým, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté. Z intenzity tohto zásahu do práva na ochranu rodinného života vyplýva požiadavka pozitívneho záväzku, to znamená vytváranie predpokladov pre to, aby zúžený alebo prerušený kontakt mohol byť perspektívne obnovený. Pokiaľ súd svojím rozhodnutím styk rodiča s dieťaťom obmedzí alebo zakáže, mal by súčasne urobiť ďalšie

opatrenia, aby boli dôvody zásahu do kontaktu medzi rodičom a dieťaťom odstránené, prípadne za súčinnosti psychológa, a sledovať zmenu okolností.

14. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie v nedostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie k tomu, aby mohol vo veci rozhodnúť a bez riadneho a dostatočného dokazovania nemohol svoj záver riadne odôvodniť. Z obsahu spisu a vykonaného dokazovania vyplýva, že matka iniciovala konanie o zákaz styku otca s maloletým z dôvodu, že maloletý odmieta kontakt s otcom, styk určený rozhodnutím tamojšieho súdu, č.k. 22P/350/2010-929, zo dňa 07.05.2014, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č.k. 11CoP/423/2004-981, z 05.05.2015, sa nerealizuje, pričom otec aj po vyhlásení rozhodnutia (rozsudok Okresného súdu Bratislava V, č.k. 17P/15/2016-467, zo dňa 05.04.2019), ktorým bol zamietnutý jeho návrh na rozšírenie styku, jej maloletého odovzdal v zlom psychickom stave, kedy sa u neho prejavili dôvodné obavy z nútenia a navádzania otcom a situácia s psychickým nátlakom a vydieraním maloletého otcom sa zopakovala v júni 2019, keď sa otec vyhrážal matke, že s maloletým odíde a k incidentu bola nutná asistencia policajných orgánov. V priebehu konania uznesením č.k. 22P/109/2019-21, zo dňa 04.07.2019 Okresný súd Bratislava V, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, č.k. 11CoP/300/2019-70, zo dňa 16.09.2019, (potvrdzujúce rozhodnutie) nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zakázal styk otca s maloletým C. na čas do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 22/103/2019, t.j. konania o zákaz styku. Súd prvej inštancie správne postupoval, keď pristúpil k nariadeniu znaleckého dokazovania a prihliadol na situáciu v rodine, najmä s ohľadom na prežívanie maloletého, jeho psychické problémy, keď za zásadné považoval podceňovanie problematiky duševného zdravia maloletého otcom, ktorý príznaky zhoršenej adaptácie maloletého dával do súvisu s výkonom starostlivosti matky o neho. Súd prvej inštancie síce vychádzal pri rozhodovaní zo záverov, že maloletý referuje negatívny až odmietavý postoj k otcovi, dôvodiac nátlakovým štýlom jeho komunikácie, prezentuje subjektívnu spokojnosť s aktuálnym zákazom stretávania sa s otcom (v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia o dočasnom zákaze styku), keď súčasne uzavrel, že u otca pretrváva nemenný postoj vo vzťahu k odmietaniu spolupráce v rámci odborného poradenstva a popieraníu problematiky psychickej instability a adaptačných porúch u maloletého a zároveň vyslovil možnosť očakávať, že pri poskytnutí odbornej pomoci (absolvovanie odborného poradenstva) sa náhľad otca na maloletého a komunikačný štýl otca voči matke i maloletému zmení. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva záver o potrebe zastabilizovať situáciu v rodine zákazom styku maloletého s otcom s cieľom ochrany dieťaťa a jeho zdravia, a úvaha o poskytnutom priestore otcovi realizovať nariadené výchovné opatrenie (uznesenie tamojšieho súdu č. k. 22P/52/2018-37, zo dňa 30.11.2018), čím by sa posilnili jeho rodičovské kompetencie. V nadväznosti na uvedené, odvolací súd musel prihliadať na rozhodnutie súdu prvej inštancie zo dňa 31.03.2021, č.k. 22P/17/2021-13 (nariadené neodkladné opatrenie o odovzdaní maloletého C. do starostlivosti zariadenia: SLSV, Centrum pre deti a rodiny Senec, Súkromné liečebno-výchovné sanatórium v Senci) a na uznesenie súdu prvej inštancie č.k. 22P/18/2021-61 zo dňa 21.05.2021, ktorým nariadil maloletému C. P. na účely zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva diagnostiku na dobu 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorý sa bude vykonávať v SLSV, Centrum pre deti a rodiny Senec, Súkromné liečebno - výchovné sanatórium v Senci (ust. § 37 ods. 2, 3 Zákona o rodine) a vo výroku II. zrušil neodkladné opatrenie spočívajúce v zákaze styku otca s maloletým nariadené uznesením Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P/109/2019-21, zo dňa 04.07.2019. Hoci uvedené citované rozhodnutia boli vydané v priebehu odvolacieho konania z dôvodov naliehavej potreby neodkladnej úpravy pomerov v dôsledku dlhodobých a závažných výchovných problémov maloletého je nutné konštatovať, že nariadením neodkladného opatrenia č.k. 22P/18/2021-61, zo dňa 21.05.2021 bolo zrušené rozhodnutie súdu o dočasnom zákaze styku otca s maloletým. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že umiestnením maloletého do zariadenia došlo k zmene podmienok, keďže kontakty otca s maloletým budú pod kontrolou, monitorované a tak maloletému môže byť poskytnutá neodkladná odborná pomoc či poradenstvo v prípade hypotetickej destabilizácie jeho psychického stavu, resp. jeho rozrušenia po kontaktoch s otcom, keď súčasne odpadá najväčší stresujúci faktor prezentovaný maloletým, a to obavy z možného zadržiavania otcom. Súčasne súd prvej inštancie v rozhodnutí konštatuje, že aktuálna situácia umožňuje zastabilizovanie prostredia, nutnosť dodržiavania určitých pravidiel styku, možnosť rodičov zúčastniť sa na terapii a poradenstve, čo môže mať na rodinu pozitívny dopad v prípade využitia týchto možností. Je nevyhnutné prihliadať aj na predloženú priebežnú hodnotiacu správu Súkromného liečebno-výchovného sanatória, Centrum pre deti a rodiny Senec zo dňa 10.08.2021, z ktorej obsahu vyplýva, že maloletému boli po zrušení zákazu styku s otcom nariadeného súdom, umožnené telefonáty s otcom za prítomnosti terapeuta a asistované návštevy v zariadení, pričom sa vyjadril, že počas letných prázdnin (povolené návštevy v domácom prostredí) trávil čas aj so svojim otcom.

15. Danú okolnosť odvolací súd považuje za významnú a svedčiacu o potrebe prehodnotenia nevyhnutnosti tak závažného zásahu súdu do rodičovských práv otca, akým je zákaz styku s maloletým. Odvolací súd dospel k záveru o potrebe poskytnúť priestor rodine na sanáciu vzťahu medzi otcom a maloletým s ohľadom najmä na psychické a výchovné problémy maloletého. Za situácie, kedy sa kontakt otca s maloletým postupne obnovuje pod dohľadom odborníkov a za prísneho režimu zariadenia, v ktorom je dočasne umiestnený, a rodičom bolo ponúknuté odborné poradenstvo s dôrazom na nutnosť jeho využitia, je najmä vzhľadom na psychický stav maloletého potrebné vyhodnotiť priebeh nariadenej a maloletým absolvovanej odbornej diagnostiky, spoluprácu rodičov, najmä otca a až následne na základe takto vykonaného dokazovania opätovne rozhodnúť o návrhu matky na zákaz styku maloletého s otcom. Skutočnosť, že vzťah maloletého k otcovi sa narušil, príčiny tohto problému a možnú nápravu, nemožno za danej situácie, kedy súd prvej inštancie vydal dve protichodné rozhodnutia o styku otca s maloletým, resp. jeho zákaze a zrušení zákazu, ponechať bez riešenia tohto problému, navyiac, ak vzťah dieťaťa k otcovi má svoje pozitívne základy. Vzhľadom na zdravotný (psychický stav) maloletého a časové ohraničenie dĺžky jeho odbornej diagnostiky v zariadení (6 mesiacov), odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Spoľahlivé zistenie, že kontakt rodiča s maloletým dieťaťom skutočne ohrozuje záujem dieťaťa, si zväčša vyžaduje spoluprácu súdu s odborníkmi z iných vedných odborov aj za využitia ust. § 37 Zákona o rodine. V danom prípade súd prvej inštancie postupoval v súlade s ust. § 37 ods. 2, 3 Zákona o rodine, keď maloletému uložil výchovné opatrenie pobytom v zariadení a jeho diagnostikou, ktorého výsledky, vrátane spolupráce otca, bude zohľadňovať a vyhodnocovať pri rozhodovaní v danej veci. Odvolací súd zohľadnil odvolacie námietky otca, keď z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva výrazný konflikt oboch rodičov spočívajúci nielen v konaní otca, ale aj matky, ktorý sa prejavil v prežívaní maloletého. Uvedené nesporne vyplýva aj zo správy Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, z 18.12.2019, ktorý poskytoval obom rodičom aj maloletému odborné poradenstvo, ktoré matka vo vzťahu k maloletému jednostranne ukončila, napriek jeho potrebe. Treba vziať v úvahu aj konštatovanie ústavu, že psychický stav maloletého je priamo závislý na neprimeranej komunikácii rodičov a v tom čase nedoriešenej situácii týkajúcej sa zmeny školy. Na potrebu odborného vedenia rodičov pri výchove maloletého a jeho kontakte s otcom upozornil aj súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí síce s konštatovaním, že otec nevyužil možnosť poradenstva, ktorú skutočnosť však otec spochybnil. V neposlednom rade odvolací súd prihliadol i na vyjadrenie znalca Mgr. Martina Balka, ktorý rovnako indikoval nutnosť terapie maloletého. Aj s prihliadnutím na okolnosti, ktoré nastali v priebehu odvolacieho konania, na závažnosť rozhodnutia o zákaze styku otca s maloletým, na nutnosť odborného ukončenia diagnostiky maloletého a potrebu rešpektovať jeho závery odvolací súd uzavrel, že je nanajvýš nevyhnutné s rodinou odborne pracovať za účelom dosiahnutia želaného stavu pre maloletého a o návrhu matky rozhodnúť až na základe vyhodnotenia uloženého výchovného opatrenia, ktorého závery nie je možné aktuálne jednoznačne predpokladať (vo vzťahu k reakciám maloletého po ukončení diagnostiky a jeho návrate do domáceho prostredia a jeho psychický stav v kontakte s otcom po absolvovaní pobytu v diagnostickom centre). Skutočnosť, že maloletý odmietal otca z dôvodov vyššie uvedených a jeho prežívanie sa prejavilo v psychických a výchovných problémoch je nesporná. Rovnako je nepochybné, že prioritou pre danú rodinu bola odborná práca s ňou s cieľom nastavenia rodiny do režimu vyhovujúcemu a prospešnému v prvom rade pre maloleté dieťa. Pokiaľ otec neakceptoval potreby dieťaťa, jeho zdravotný stav a rodičia nedokázali kooperovať a rešpektovať rolu druhého rodiča vyvstala potreba v prvom rade diagnostiky maloletého a usmernenia rodičov a až následne bolo možné pristúpiť k rozhodnutiu o zákaze styku otca s maloletým, navyiac ak situácia v rodine bola zastabilizovaná rozhodnutím o dočasnom zákaze styku otca s maloletým (neodkladným opatrením). V konečnom dôsledku nevyhnutnosť vážneho zásahu súdu do rodičovských práv otca zákazom styku s maloletým je otázna aj s poukazom na úradný záznam zo dňa 15.03.2021 vyhotovený na ÚPSVaR Bratislava, z ktorého vyplýva odporúčanie základnej školy a Psychiatrickej kliniky NÚDCH umiestniť maloletého do diagnostického centra a vyjadrenie ÚPSVaR vzťahujúce sa k otázke prezverenia maloletého do starostlivosti otca. S poukazom na uvedené, sa v danom prípade, podľa názoru odvolacieho súdu, javí rozhodnutie súdu prvej inštancie ako predčasné z dôvodu, že v prípade úspešnej intervencie absolvovanej rodičmi a maloletým s ich aktívnym a pozitívnym prístupom, je predpoklad hľadania iných alternatív režimu styku otca s maloletým bez uloženia zákazu styku. Z uvedených dôvodov odvolací súd vyhodnotil námietky otca vo vzťahu k nedostatočne vykonanému dokazovaniu a nesprávnemu právnenému posúdeniu veci za opodstatnené.

16. Odvolací súd z uvedených dôvodov podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude úlohou súdu znovu rozhodnúť o návrhu na zákaz styku otca s maloletým, doplniť dokazovanie zamerané na vyhodnotenie diagnostiky maloletého v SLVS Centrum pre deti a rodiny Senec a jej záverov a odporúčaní, vyhodnotiť súčinnosť a spoluprácu rodičov, najmä otca vo vzťahu k uloženému výchovnému opatreniu (podrobenie sa odbornému poradenstvu). V prípade, ak už súd prvej inštancie rodičom uložil výchovné opatrenie v inom konaní a toto prebieha, prípadne bolo ukončené, zohľadní jeho závery a výsledky použije ako podklad pri novom rozhodnutí. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude doplniť dokazovanie zadovážením si aktuálnej správy pedopsychológa a psychiatra, v ktorých odbornej starostlivosti je maloletý evidovaný a ktorých navštevuje (vo vzťahu k odporúčaniu kontaktu s otcom) a ak vznikne potreba pristúpi k zisťovaniu názoru maloletého (§ 38 CMP) Po doplnení dokazovania v naznačenom smere a po zistení skutočného stavu vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie riadne zdôvodní v zmysle § 220 ods. 2 CSP, tzn. v ňom uviesť stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov. Vzhľadom k tomu, že doplnenie dokazovania je nad rámec dokazovania na odvolacom súde, odvolací súd postupoval v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami.

17. Keďže odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP, nepovažoval za potrebné podrobne sa zaoberať odvolacími námietkami otca o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. Pre úplnosť však udáva, že odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritéria uvedené v ust. § 220 ods. 2 CSP.

18. O trovách konania (celého) rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

19. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).